

Republiken s Presidents

framställning till Ålands lagting om godkännande av vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet

Om ett internationellt fördrag som Finland ingår innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt den nya självstyrelselagen för Åland (1144/91) faller inom landskapets behörighet, skall lagtinget, enligt 59 § 2 mom. i den nämnda lagen, för att bestämmelsen skall bli gällande i landskapet, ge sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft. Den ovan nämnda konventionen avses träda i kraft först efter att den nya självstyrelselagen har trätt i kraft.

Den nordiska konventionen om social trygghet gäller bl.a. hälso- och sjukvård samt socialvård. Enligt 18 § 12 och 13 punkten i den nya självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet på dessa områden.

Ålands landsting har 30 december 1992 gett sitt samtycke till att lagen träder i kraft i landskapet Åland till de delar den ovannämnda konventionen innebär avvikelse från självstyrelselagen, under förutsättning att riksdagen antar lagen i oförändrad form. Ur riksdagens svar framgår att riksdagen har fogat till lagen en ny 2 § enligt vilken Folkpensionsanstalten har rätt att med en pensionsanstalt i ett annat fördragsslutande stat avstå från vissa regreskrav.

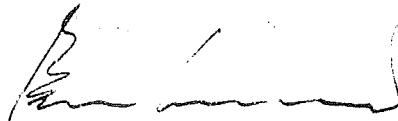
Med bifogande av riksdagens svar i saken föreslås

att Ålands lagting ger sitt bifall till att lagen träder
i kraft i landskapet Åland till de delar den ovan

nämnda konventionen innebär avvikelse från själv-
styrelselagen.

Helsingfors den 20 augusti 1993

Republikens President

Hannele Pokka
Justitieminister Hannele Pokka

**Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av
vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den nya nordiska konventionen om social trygghet, vilken ingicks mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige i juni 1992. Syftet med konventionen är att säkerställa att medborgarna i samtliga konventionsstater, enligt principen om ömsesidighet, erhåller samma sociala förmåner i de andra konventionsstaterna som i det egna landet. I konventionen regleras dessutom rätten till social trygghet för icke-nordiska medborgare som är bosatta i ett nordiskt land då dessa flyttar från ett nordiskt land till ett annat.

Avsikten är att konventionen skall träda i kraft samtidigt som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet). I konventionen regleras särskilt från och med när och i vilka situationer den skall tillämpas i stället för den gamla nordiska konventionen om social trygghet och EES-avtalet.

I propositionen ingår ett lagförslag om godkännande av de bestämmelser i konventionen som hör till lagstiftningens område. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som konventionen.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och ärendets beredning

Gällande nordiska konvention om social trygghet trädde i kraft den 1 januari 1982 (FördrS 81/81) och den separata nordiska överenskommelsen om förmåner vid arbetslöshet trädde i kraft den 1 december 1987 (FördrS 56—57/87). Gällande konvention om social trygghet har ändrats några gånger till följd av ändringar i lagstiftningen i de olika länderna. Därför och på grund av behovet av smärre tekniska justeringar började man överväga en genomgripande ändring av konventionen i slutet av 1980-talet. Dessutom föreslog Finland att konventionen skulle ändras på grund av de problem med reducerade pensioner som förekommit i vissa fall för pensionärer som återvände från Sverige till Finland.

I syfte att ändra konventionen tillsatte nordiska socialpolitiska kommittén en nordisk

arbetsgrupp år 1989. Arbetgruppen fick i uppdrag att utreda förhållandet mellan den nordiska konventionen om social trygghet och reglerna för samordning av de sociala trygghetssystemen i Europeiska gemenskaperna (EG), som skulle godkännas i EES-avtalet, samt att utreda behovet av en särskild överenskommelse om social service och av att ändra den nordiska konventionen om social trygghet.

Arbetsgruppen konstaterade att då EG-reglerna i samband med EES-avtalet godkänns som övernationell rätt innebär detta i praktiken att de nordiska överenskommelserna om social trygghet till största delen ersätts av EG-regler (förordningarna (EEG) nr 1408/71 och 574/72). Utanför dessa författningars tillämpningsområde stannar endast de som inte är medborgare i ett EES-land men som är bosatta i ett nordiskt land. De områden av den sociala tryggheten

som EG-reglerna inte täcker, dvs. framför allt den sociala servicen, omfattas inte heller av tillämpningsområdet.

Arbetsgruppen utarbetade ett sådant förslag till ny nordisk konvention om social trygghet som endast gäller de fall och persongrupper som inte omfattas av EG-reglerna. Man ansåg dock att det också i dessa fall vore ändamålsenligt att reglera rätten till social trygghet enligt samma principer som vid tillämpningen av EG-förordningarna. I den nya nordiska konventionen om social trygghet stannade man därför för att hänvisa till EG-reglernas principer. Genom dessa hänvisningar säkerställs dessutom att den nordiska konventionen överensstämmer med EG-reglernas principer då dessa regler ändras.

I konventionen intogs också särskilda bestämmelser som ansågs nödvändiga uttryckligen för rätten till social trygghet för dem som flyttar från ett nordiskt land till ett annat och som omfattas av EG-reglerna. En del av dessa särskilda bestämmelser finns redan från tidigare i gällande nordiska konvention om social trygghet och en del av dem har ansetts nödvändiga speciellt med tanke på de nordiska sociala trygghetssystemens speciella karaktär.

Det ansågs bäst att begränsa den nya nordiska konventionens sakliga tillämpningsområde till samma områden av den sociala tryggheten som EG-förordningarna. Då den nordiska konventionen om social trygghet till följd av de nordiska sociala trygghetssystemens karaktär varit mera omfattande i fråga om tillämpningsområdet än EG-reglerna, i synnerhet beträffande den sociala servicen, stannade man för att föreslå att en separat nordisk konvention ingås om den sociala servicen.

Nordiska socialpolitiska kommittén tillsatte i

oktober 1991 en nordisk arbetsgrupp för att utarbeta en nordisk konvention om social service. Kommittén tillsatte också en nordisk arbetsgrupp för att bereda en verkställighetsöverenskommelse och tillämpningsföreskrifter till den nya nordiska konventionen om social trygghet och utveckla den nordiska tillämpningspraxisen i fråga om EG-förordningarna.

Utlåtande om konventionen har givits av social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund och Arbetslöshetskassornas samorganisation.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Eftersom den nya nordiska konventionen om social trygghet har en nära anknytning till ikraftträdandet av EES-avtalet och dess tillämpning i Norden, är det inte möjligt att skilja på den nordiska konventionens kostnadseffekter och verkningarna av EES-avtalet. Inga betydande merkostnader uppkommer dock genom denna konvention. I jämförelse med dagens läge påverkar den nya konventionen inte kostnaderna över huvud taget. De nya reglerna för uträkning av pensioner och vissa andra reformer till följd av EG-reglerna kan dock medföra ändringar i kostnadsansvaret mellan de nordiska länderna. I denna konvention är det dock endast fråga om rätten till social trygghet för medborgare i s.k. tredje stater som är bosatta i de nordiska länderna, då dessa flyttar från ett nordiskt land till ett annat, vilket betyder att de ekonomiska verkningarna blir små.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionens innehåll

Konventionen gäller samma område av den sociala tryggheten som Europeiska gemenskapernas förordningar (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72. Konventionen har indelats i avdelningar som i stort sett motsvarar förordningarnas indelning. Avdelning I innehåller

allmänna bestämmelser (artiklarna 1—5), avdelning II bestämmelser om tillämplig lagstiftning (artiklarna 6—8), avdelning III specialbestämmelser om rätten till förmåner (artiklarna 9—17) och avdelning IV övriga bestämmelser (artiklarna 18—31). För att konventionen skall vara så lika EG-förordningarna som möjligt hänvisas det i konventionen till de nämnda

EG-förordningarna, och i konventionstexten har intagits endast de delar som avviker från EG-förordningarna eller kompletterar deras innehåll.

Artikel 1. I denna artikel definieras de begrepp som används i konventionen. Vid begreppsbestämningen har särskild hänsyn tagits till att denna konvention kompletterar EG-reglerna.

Artikel 2. I denna artikel fastställs den lagstiftning som konventionen är tillämplig på. Till sitt innehåll överensstämmer den med den lagstiftning som hör till EG-förordningarnas tillämpningsområde i de nordiska länderna.

Artikel 3. I denna artikel bestäms personerna som konventionen är tillämplig på. Huvudregeln är att konventionen tillämpas på sådana personer i de nordiska länderna som inte omfattas av EG-förordningarna. Dessa personer är sådana nordiska medborgare, flyktingar och statslösa som inte är i arbete eller som av någon annan anledning inte omfattas av EG-förordningarna, samt sådana medborgare i s.k. tredje stater som inte omfattas av EG-förordningarna på grund av sitt medborgarskap, samt dessa personers familjemedlemmar. Vissa av konventionens bestämmelser tillämpas dock även på dem som omfattas av EG-reglerna.

Artikel 4. I konventionen bestäms att nordiska medborgare likställs med varandra i fråga om rätten till social trygghet.

Artikel 5. I artikeln fastställs möjligheten att inskränka överlappande förmåner, om en sådan bestämmelse ingår i den nationella lagstiftningen.

Artikel 6. I denna artikel bestäms att bosättningslandets lagstiftning i regel skall tillämpas på personer som är bosatta i något nordiskt land.

Artikel 7. I artikeln bestäms att, avvikande från bestämmelserna i artikel 6, övriga bestämmelser om tillämplig lagstiftning är de samma som i EG-förordningarna. I praktiken sköter Pensionsskyddscentralen, därtill befullmäktigad av social- och hälsovårdsministeriet, om de beslut och åtgärder som behövs i fråga om utsända arbetstagare. Den bestämmelse i gällande nordiska konvention om social trygghet, som gäller arbete på den nordiska kontinentalsockeln, har även intagits i denna artikel på så sätt att den också tillämpas på personer som EG-förordningarna tillämpas på.

Artikel 8. I denna artikel bestäms att behö-

riga myndigheter i de nordiska länderna kan komma överens om undantag från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning.

Artikel 9. I artikeln bestäms att vårdförmåner och dagpenning på grund av sjukdom, moderskap eller faderskap bestäms enligt de principer som fastslagits i EG-förordningarna.

Artikel 10. I denna artikel har intagits en bestämmelse om ersättning för merutgifter för hemresa till såväl dem som omfattas av denna nya konvention som till dem som omfattas av förordningarna. Bestämmelsen är likadan som den i gällande nordiska konvention om social trygghet. Detta är en speciell förmån som inte finns i EG-reglerna och som med stöd av denna artikel tillämpas på merutgifter som på nordiskt territorium uppkommer för hemresa till följd av sjukdom.

Artikel 11. I denna artikel bestäms att en nordisk medborgare som flyttar från ett nordiskt land till ett annat har rätt till grundpension (folkpension) i det nya landet då han eller hon har bott där i tre år. Vid bedömningen av boendevillkoret kan boende- eller försäkringsperioder i annat land inte beaktas. I övrigt används EG-förordningarnas bestämmelser om pensioner för uträkningen av pensionen.

Artikel 12. I artikeln föreskrivs att en nordisk medborgare har rätt till sin i ett nordiskt land intjänade grundpension även då han är bosatt i något annat EES-land.

Artikel 13. Enligt denna artikel kan grundpensionsbeloppet minskas om rätten till s.k. återstående tid samtidigt föreligger i två eller flera länder. Härvid får endast en avvägd del av den återstående tiden medräknas för varje land. Denna bestämmelse tillämpas också på personer som omfattas av EG-förordningarna.

Artikel 14. I artikeln bestäms att i fråga om tilläggs pensionen (arbetspensionerna) tillämpas bestämmelserna om pensioner i EG-förordningarna.

Artikel 15. Enligt denna artikel kan pensionerna minskas om rätten till återstående tid samtidigt uppkommer i mer än ett nordiskt land. Härvid avvägs den återstående tiden mellan länderna. Denna bestämmelse tillämpas också på personer som omfattas av EG-förordningarna.

Artikel 16. Enligt artikeln tillämpas bestämmelserna i EG-förordningarna på förmåner vid arbetsskada.

Artikel 17. I denna artikel bestäms att på förmåner vid arbetslöshet tillämpas EG-förord-

ningarnas bestämmelser, med undantag av rätten att för tre månader resa till ett annat land för att söka arbete så att utgångslandet fortsätter att betala förmånen (förordning 1408/71, artiklarna 69 och 70).

Bestämmelsen i gällande nordiska överenskommelse om förmåner vid arbetslöshet, enligt vilken sysselsättningskravet inte gäller för en person som återvänder till hemlandet eller till det land vars lagstiftning han omfattats av under fem år innan han anmälde sig som arbetssökande, utgör ett undantag till bestämmelserna i stycke 3 i artikel 67 i förordning nr 1408/771. Denna bestämmelse tillämpas också på personer som omfattas av EG-förordningarna.

Artikel 18. I artikeln föreskrivs att behöriga myndigheter kommer överens om nordiska verkställighetsregler.

Artiklarna 19—22. I dessa artiklar regleras, i enlighet med principerna i EG-förordningarna, den verkställighet som behövs för tillämpningen av konventionen.

Artikel 23. I denna artikel bestäms att sjukvårdsförmåner som avses i artikel 36 och artikel 63 i förordning 1408/71 inte ersätts mellan de nordiska länderna, med undantag av de punkter i förordningen som gäller sjukvårdskostnader som uppkommer då en person uppsöker vård i ett annat land. Vidare föreskrivs det att arbetslöshetsförmåner till den som enligt förordningens artiklar 69 och 70 beger sig till ett annat land för att söka arbete inte ersätts mellan länderna. Dessa bestämmelser tillämpas också på dem som omfattas av förordningarna.

Artiklarna 24—31. I dessa artiklar fastställs övergångs- och ikraftträdelsebestämmelserna, huvudsakligen enligt principerna i EG-förordningarna, men delvis i förhållande till gällande nordiska konvention om social trygghet. I artikel 30 bestäms att den nuvarande nordiska konventionen om social trygghet och den nordiska överenskommelsen om förmåner vid arbetslöshet upphör att gälla, dock så att bestämmelserna om socialvård och underhållsstöd

fortsätter att vara i kraft tills de ersätts med en ny nordisk konvention om social service.

2. Ikraftträdande

Konventionen träder i kraft samtidigt som EES-avtalet, förutsatt att alla de nordiska länderna har godkänt den innan denna tidpunkt.

3. Behovet av riksdagens samtycke

I denna nordiska konvention om social trygghet tillämpas samma principer som vid tillämpningen av EG-reglerna om social trygghet. I fråga om behovet av riksdagens samtycke hänvisas det till ifrågavarande avsnitt om social trygghet i fråga om artikel 29 och EG-förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 i regeringens proposition om EES-avtalet, där den från vårt sociala trygghetssystem avvikande karaktären framgår samt principerna för samordningen av olika staters nationella lagstiftningar. Riksdagens godkännande behövs för motsvarande delar också i fråga om denna konvention. Dessutom innebär artikel 8 i konventionen delegering av normgivningsmakt till social- och hälsovårdsministeriet. Eftersom konventionen sålunda innehåller bestämmelser som hör till lagstiftningens område, behövs riksdagens samtycke i fråga om dessa delar.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås,

att riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den i Köpenhamn den 15 juni 1992 ingångna nordiska konventionen om social trygghet.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §
Bestämmelserna i den i Köpenhamn den 15 juni 1992 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige ingångna nordiska konventionen om social trygghet är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har överenskommits.

2 §
Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3 §
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

Helsingfors den

1992

Republikens President

Utrikesminister

NORDISK KONVENTION OM SOCIAL TRYGGHET

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

som finner att den nordiska konventionen om social trygghet från år 1981, som ersatte den ursprungliga konventionen från år 1955, har varit av stor betydelse för att tillförsäkra nordiska medborgare, som arbetar eller vistas i ett annat nordiskt land samma sociala trygghet som landets egna medborgare,

som konstaterar att det till följd av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) kommer att vara detta avtals regler om social trygghet som skall tillämpas på nordiska medborgare som arbetar eller vistas i ett annat nordiskt land,

som anser att det finns behov av nordiska regler om social trygghet för personer, som inte omfattas av EES-reglerna, dels en begränsad krets av nordiska medborgare, dels medborgare från tredje land,

som anser att det även finns behov att upprätthålla vissa nordiska regler om social trygghet som kompletterar EES-reglerna om social trygghet,

har kommit överens om att sluta en ny nordisk konvention om social trygghet med nedan angivna lydelse:

Avdelning I

Allmänna bestämmelser

Artikel I

I denna konvention avses med uttrycken

- a) "nordiskt land" vart och ett av de fördragsslutande länderna;
- b) "nordisk medborgare" medborgare i ett nordiskt land;
- c) "lagstiftning" lagar, förordningar och andra författningar

rörande de i artikel 2 första stycket angivna grenarna av social trygghet; dock inte i den mån därigenom regleras förhållanden mellan å ena sidan ett eller flera nordiska länder och å andra sidan ett eller flera länder utanför Norden;

- d) "behörig myndighet"
  - i Danmark
    1. Socialministern
    2. Arbetsministern
    3. Hälsovårdsministern,
  - i Finland
    1. Social- och hälsovårdsministeriet,
  - i Island
    1. Hälsovårds- och socialförsäkringsministern
    2. Socialministern
    3. Finansministern,
  - i Norge
    1. Socialdepartementet
    2. Arbets- och administrationsdepartementet
    3. Barn- och familjdepartementet,
  - i Sverige
    1. Regeringen (Socialdepartementet),
    2. eller den myndighet som nämnda myndigheter förordnar,

e) "inrättning" myndighet eller institution som tillhandahåller en förmån;

f) "vårdförmån" dels kostnadsfrihet, kostnadsnedsättning eller kostnadsersättning för sjukvård, däri inbegripet tandvård, havandeskapsvård, förlösningsvård, läkemedel, proteser och andra hjälpmedel, dels ersättning för resor som företas i samband med sjukvård som nu sagts;

g) "grundpension" allmän pension som inte beräknas på grundval av fullgjorda sysselsättningsperioder, tidig-

are förvärvsinkomst eller erlagda avgifter, samt tilläggsförmåner till sådan pension;

h) "tilläggs pension"

allmän pension som beräknas på grundval av fullgjorda sysselsättningsperioder, tidigare förvärvsinkomst eller erlagda avgifter, samt tilläggsförmåner till sådan pension;

i) "bosatt"

att någon är bosatt i ett land enligt landets folkbokföring, om inte särskilda skäl föranleder annat;

j) "EES-avtalet"

avtalet den 2 maj 1992 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

k) "EES-land"

ett land som är omfattat av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

l) "förordningen"

Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, med de ändringar och tillägg som anges i bilaga VI till EES-avtalet;

m) "tillämpningsförordningen"

Rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, med de ändringar och tillägg som anges i bilaga VI till EES-avtalet.

Artikel 2

1. Denna konvention är tillämplig på all i de nordiska länderna vid varje tillfälle gällande lagstiftning avseende följande grenar av det sociala trygghetssystemet:

- a) förmåner vid sjukdom och föräldraskap,
- b) förmåner vid invaliditet, ålderdom och dödsfall,
- c) förmåner vid arbetsskada,
- d) förmåner vid arbetslöshet,
- e) allmänna kontantförmåner för barn.

2. Vid godkännandet av denna konvention skall varje nordiskt land ge in en förteckning över den lagstiftning som reglerar de i första stycket nämnda grenarna av social trygghet. Därefter skall varje land årligen före februari månads utgång till det danska utrikesministeriet anmäla de ändringar i förteckningen som föranleds av lagstiftning som antagits under föregående kalenderår.

Artikel 3

1. Konventionen är tillämplig på följande personer såvida de inte omfattas av förordningen:

- a) nordiska medborgare,
- b) flyktingar som avses i artikel 1 av konventionen den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning och protokollet den 31 januari 1967 till nämnda konvention,
- c) statslösa som avses i artikel 1 av konventionen den 28 september 1954 om statslösa personers rättsliga ställning,
- d) andra personer som är eller har varit omfattade av lagstiftningen i ett nordiskt land,
- e) personer som härleder sin rätt från någon under a)—d) nämnd person.

2. I den utsträckning det följer av bestämmelserna i konventionen gäller konventionen även för personer som omfattas av förordningen.

Artikel 4

Vid tillämpningen av lagstiftningen i ett nordiskt land likställs medborgare i ett annat nordiskt land med landets egna medborgare, om inte något annat följer av bestämmelserna i artiklarna 11—13.

Artikel 5

När enligt ett nordiskt lands lagstiftning en förmån nedsätts om den sammanträffar med andra förmåner, skall detta kunna tillämpas även när den sammanträffar med motsvarande förmåner som utges enligt ett annat nordiskt lands lagstiftning.

Avdelning II

Bestämmelser om tillämplig lagstiftning

Artikel 6

Den som är bosatt i ett nordiskt land skall, i den mån inte annat följer av andra bestämmelser i denna avdelning, omfattas av lagstiftningen i bosättningslandet.

Artikel 7

1. För personer, som är sysselsatta i ett annat nordiskt land än det där de är bosatta, eller som är sysselsatta i två eller flera nordiska länder eller som tillhör den resande personalen vid flyg- eller landtransportföretag eller som tillfälligt utsänds av sin arbetsgivare från ett nordiskt land för att utföra arbete i ett annat

nordiskt land äger bestämmelserna i avdelning II i förordningen och i avdelning III i tillämpningsförordningen motsvarande tillämpning.

2. Som arbete i ett nordiskt land räknas även arbete med undersökning och utvinning av naturtillgångar på detta lands kontinentalsockel sådan denna bestäms i Genèvekonventionen den 29 april 1958 om kontinentalsockeln.

3. Bestämmelsen i andra stycket gäller även för personer som omfattas av förordningen.

Artikel 8

Två eller flera nordiska behöriga myndigheter kan för särskilda persongrupper eller personer överenskomma om undantag från bestämmelserna i denna avdelning.

Avdelning III

Särskilda bestämmelser om rätt till förmåner

Kapitel 1

Vårdförmåner och dagpenning vid sjukdom och föräldraskap

Artikel 9

För personer, som flyttar från ett nordiskt land till ett annat eller som är bosatta i ett nordiskt land och äger rätt till vårdförmåner där och under tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land blir i behov av sjukvård eller som utför arbete i ett annat nordiskt land än det där de är bosatta, samt för deras familjemedlemmar äger bestämmelserna i avdelning III kapitel 1 i förordningen och i avdelning IV kapitel 1 och 2 i tillämpningsförordningen motsvarande tillämpning.

Artikel 10

1. För personer, som är bosatta i ett nordiskt land och äger rätt till vårdförmåner där och som under tillfällig vistelse i ett annat nordiskt land erhåller vårdförmåner, svarar vistelselandet för de merutgifter för hemresa till bosättningslandet, som uppkommer genom att vederbörande till följd av sitt sjukdomstillstånd måste använda dyrare färdsätt än han eljest skulle ha använt.

2. Bestämmelsen i första stycket gäller även för personer som omfattas av förordningen.

3. Bestämmelsen i första stycket äger inte

tillämpning på personer som får tillåtelse att resa till ett annat nordiskt land för att där få nödvändig behandling.

Kapitel 2

Förmåner vid invaliditet, ålderdom och dödsfall

Grundpension

Artikel 11

1. En medborgare i ett nordiskt land är berättigad till grundpension från ett annat nordiskt land när han har förvärvat rätt till pension från detta land på grundval av minst tre års bosättning i landet.

2. Perioder under vilka någon har uppburit pension från ett annat EES-land medräknas inte vid prövning om bosättningskravet enligt första stycket är uppfyllt.

3. Kravet i första stycket kan inte uppfyllas genom att bosättnings- och försäkringsperioder i andra länder åberopas. Bestämmelserna i avdelning III kapitel 2, 3 och 8 i förordningen och i avdelning IV kapitel 1, 3 och 8 i tillämpningsförordningen äger i övrigt motsvarande tillämpning i förhållande till lagstiftningarna i de andra nordiska länderna vid beräkning av grundpension enligt denna artikel.

Artikel 12

En medborgare i ett nordiskt land är, så länge han är bosatt i ett EES-land berättigad till grundpension som han har förvärvat rätt till i ett nordiskt land.

Artikel 13

1. Finns vid beräkning av grundpension rätt att få medräkna framtida bosättningstid efter pensionsfallets inträffande från mer än ett nordiskt land medräknas endast en del av den framtida bosättningstiden vid beräkningen i vart och ett av länderna. Denna del bestäms på grundval av de faktiska bosättningstider, som används vid pensionsberäkningen, efter förhållandet mellan den faktiska bosättningstiden i det berörda landet och den sammanlagda faktiska bosättningstiden i länderna.

2. Bestämmelsen i första stycket gäller även för personer som omfattas av förordningen.

Tilläggpension

Artikel 14

Vid fastställande av rätten till tilläggpension

äger bestämmelserna i avdelning III kapitlen 2, 3 och 8 i förordningen och i avdelning IV kapitlen 1, 3 och 8 i tillämpningsförordningen motsvarande tillämpning i förhållande till lagstiftningarna i de andra nordiska länderna.

Artikel 15

1. Är i mer än ett nordiskt land de villkor uppfyllda, som gäller för att beräkna tilläggs-pension på grundval även av antagande om försäkringsperioder som skulle ha fullgjorts om pensionsfallet inte hade inträffat, medräknas endast en del av de framtida försäkringsperioderna vid beräkningen i vart och ett av länderna. Denna del bestäms på grundval av de faktiska försäkringsperioder, som används vid pensionsberäkningen, efter förhållandet mellan den faktiska försäkringsperioden i landet och den sammanlagda faktiska försäkringsperioden i länderna.

2. Bestämmelsen i första stycket gäller även för personer som omfattas av förordningen.

Kapitel 3

Förmåner vid arbetsskada

Artikel 16

Vid fastställande av rätten till förmåner vid arbetsskada och vid beräkning av förmånernas storlek äger bestämmelserna i avdelning III kapitel 4 i förordningen och i avdelning IV kapitel 4 i tillämpningsförordningen motsvarande tillämpning mellan de nordiska länderna.

Kapitel 4

Förmåner vid arbetslöshet

Artikel 17

1. Vid sammanläggning av försäkrings- eller sysselsättningsperioder och vid fastställande av rätten till och beräkning av storleken av förmåner vid arbetslöshet äger bestämmelserna i avdelning III kapitel 6 i förordningen och i avdelning IV kapitel 6 i tillämpningsförordningen motsvarande tillämpning i förhållandet mellan de nordiska länderna. Förordningens artikel 69 och artikel 70 skall dock inte gälla på grund av bestämmelsen i detta stycke.

2. Kravet på försäkrings- eller sysselsättningsperioder enligt förordningens artikel 67 tredje stycket gäller inte den som antingen har utfört arbete i sådan utsträckning att han eller

hon har omfattats av lagstiftningen om förmåner vid arbetslöshet eller har uppburit sådana förmåner i det nordiska land där ansökan om förmåner görs. Dock skall arbetet ha utförts eller förmåner vid arbetslöshet ha uppburits inom en femårsperiod från den dag ansökan om arbete hos den offentliga arbetsförmedlingen och, i förekommande fall, om medlemskap i vederbörande arbetslöshetskassa.

3. Bestämmelsen i andra stycket gäller även personer som omfattas av förordningen.

Avdelning IV

Övriga bestämmelser

Artikel 18

De behöriga myndigheterna skall i samarbete utfärda de bestämmelser som fordras för att säkerställa en enhetlig nordisk tillämpning av denna konvention.

Artikel 19

Vid tillämpning av denna konvention skall myndigheter och inrättningar i erforderlig utsträckning bistå varandra. I varje nordiskt land skall finnas ett särskilt förbindelseorgan som utses av den behöriga myndigheten.

Artikel 20

Artikel 86 i förordningen äger motsvarande tillämpning i fråga om handlingar, förklaringar, besvär eller överklaganden som getts in till en myndighet i ett annat nordiskt land än det där den behöriga myndigheten finns.

Artikel 21

Artikel 111 i tillämpningsförordningen äger motsvarande tillämpning mellan de nordiska länderna vid återkrav av obehörigen mottagna belopp och vid regresskrav av utgivna socialbidrag.

Artikel 22

Denna konvention ger inte rätt till utbetalning av grundpension till den som inte är bosatt i ett EES-land. Konventionen ger heller inte rätt till förvärvande av rättigheter utanför EES-länderna.

Artikel 23

1. Med avseende på artiklarna 36, 63 och 70 i förordningen och på artikel 105 i tillämpningsförordningen avstår de nordiska länderna,

om inte annat avtalas mellan två eller flera av länderna, från varje återbetalning mellan länderna av utgifter för vårdförmåner vid sjukdom och moderskap samt vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar, för förmåner till arbetslösa som söker arbete i ett annat land än det behöriga samt för administrativ och medicinsk kontroll.

2. Avståendet från återbetalning omfattar inte vårdförmåner till personer, som enligt förordningens artikel 22 första stycket c) och artikel 55 första stycket c) fått tillstånd att resa till ett annat nordiskt land för att där få den nödvändiga vård som hans tillstånd kräver.

3. Bestämmelserna i denna artikel gäller för förmåner till personer omfattas av förordningen liksom för förmåner till personer som omfattas av denna konvention men inte omfattas av förordningen.

Artikel 24

1. Denna konvention gäller inte i fråga om förmåner och avgifter för tid före dess ikraftträdande.

2. Vid bestämmande av rätt till förmåner på grund av denna konvention skall även försäkrings-, sysselsättnings- och bosättningsperioder före konventionens ikraftträdande beaktas.

Artikel 25

Denna konvention skall inte medföra minskning av förmånsbelopp som utgår vid konventionens ikraftträdande.

Artikel 26

1. Har en person förvärvat rätt till grundpension från ett nordiskt land på grundval av bosättning i landet under en period innan denna konvention träder i kraft under vilken han samtidigt har förvärvat rätt till tilläggs-pension i ett annat nordiskt land, skall för denna period beräknas grundpension endast från sistnämnda land som om han hade varit bosatt där.

2. Bestämmelsen i första stycket äger motsvarande tillämpning på personer som omfattas av förordningen.

Artikel 27

1. Grundpension till en nordisk medborgare, som intill konventionens ikraftträdande har utgetts enligt bestämmelserna i den nordiska konventionen den 5 mars 1981 om social trygghet eller enligt den nationella lagstiftning-

en i ett eller flera länder, omräknas enligt bestämmelserna i förordningen eller denna konvention på ansökan av den berättigade eller efter beslut av den myndighet som utbetalar pensionen.

2. Har någon ansökt om omräkning av pensionen inom två år efter konventionens ikraftträdande utges den omräknade pensionen med verkan från konventionens ikraftträdande. Detsamma gäller när pensionsmyndigheten inom samma tid har underrättat pensionsmyndigheten i ett annat nordiskt land om beslutet att räkna om pensionen.

3. Pensionen bestäms enligt de regler som gäller från konventionens ikraftträdande på grundval av vederbörandes ålder och bosättnings-tid då pensionsfallet inträffade.

4. Är den sammanlagda grundpensionen efter omräkning enligt första stycket lägre än den grundpension från samma tidpunkt skulle ha rätt till enligt bestämmelserna i den nordiska konventionen den 5 mars 1981 om social trygghet utges ett tillägg till pensionen som utgör skillnaden mellan den omräknade grundpensionen och grundpensionen beräknad enligt tidigare gällande regler. Tillägget justeras varje år per den 1 januari på grundval av de pensionsbelopp, som gäller vid detta tillfälle, och utges med samma belopp under hela året. Tillägget utges från det land som utbetalade grundpensionen enligt tidigare gällande regler.

5. För en person, som efter flyttning från ett nordiskt land till ett annat vid konventionens ikraftträdande uppbar grundpension från utflyttningslandet enligt artikel 20 i den nordiska konventionen den 5 mars 1981 om social trygghet, kan tillägget utges längst till den tidpunkt då rätten till grundpension från utflyttningslandet skulle ha upphört enligt tredje stycket i nämnda artikel.

6. Bestämmelserna i denna artikel äger motsvarande tillämpning på personer som omfattas av förordningen.

Artikel 28

1. Konventionen träder i kraft samma dag som EES-avtalet träder i kraft för de nordiska länderna under förutsättning att samtliga parter har meddelat det danska utrikesministeriet att de godkänner konventionen.

2. För Färöarnas, Grönlands och Ålands del träder konventionen i kraft 30 dagar efter det Danmarks respektive Finlands regering har meddelat det danska utrikesministeriet att Fär-

öarnas landsstyrelse och Grönlands landsstyrelse respektive Ålands landsskapsstyrelse har meddelat att konventionen skall gälla för Färöarna och Grönland respektive Åland.

3. Det danska utrikesministeriet skall underätta de övriga parterna och Nordiska ministerrådets sekretariat om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för konventionens ikraftträdande.

Artikel 29

1. Önskar en part uppsäga konventionen skall skriftligt meddelande härom tillställas det danska utrikesministeriet som har att underrätta de övriga parterna härom och om meddelandets innehåll.

2. Uppsägningen gäller endast den part som verkställt densamma och äger giltighet från och med ingången av det kalenderår som inträffar minst sex månader efter det att det danska utrikesministeriet mottagit meddelande om uppsägningen.

3. Uppsägs konventionen skall rättigheter som förvärvats på grund av konventionen alltjämt bestå.

Artikel 30

När denna konvention träder i kraft upphör konventionen den 5 mars 1981 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge att gälla. Samtidigt upphör överenskommelsen den 12 november 1985 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om förmåner vid arbetslöshet att gälla. Bestämmelserna om social omvårdnad och bidragsförskott i konventionen den 5 mars 1981 skall dock fortsätta att gälla.

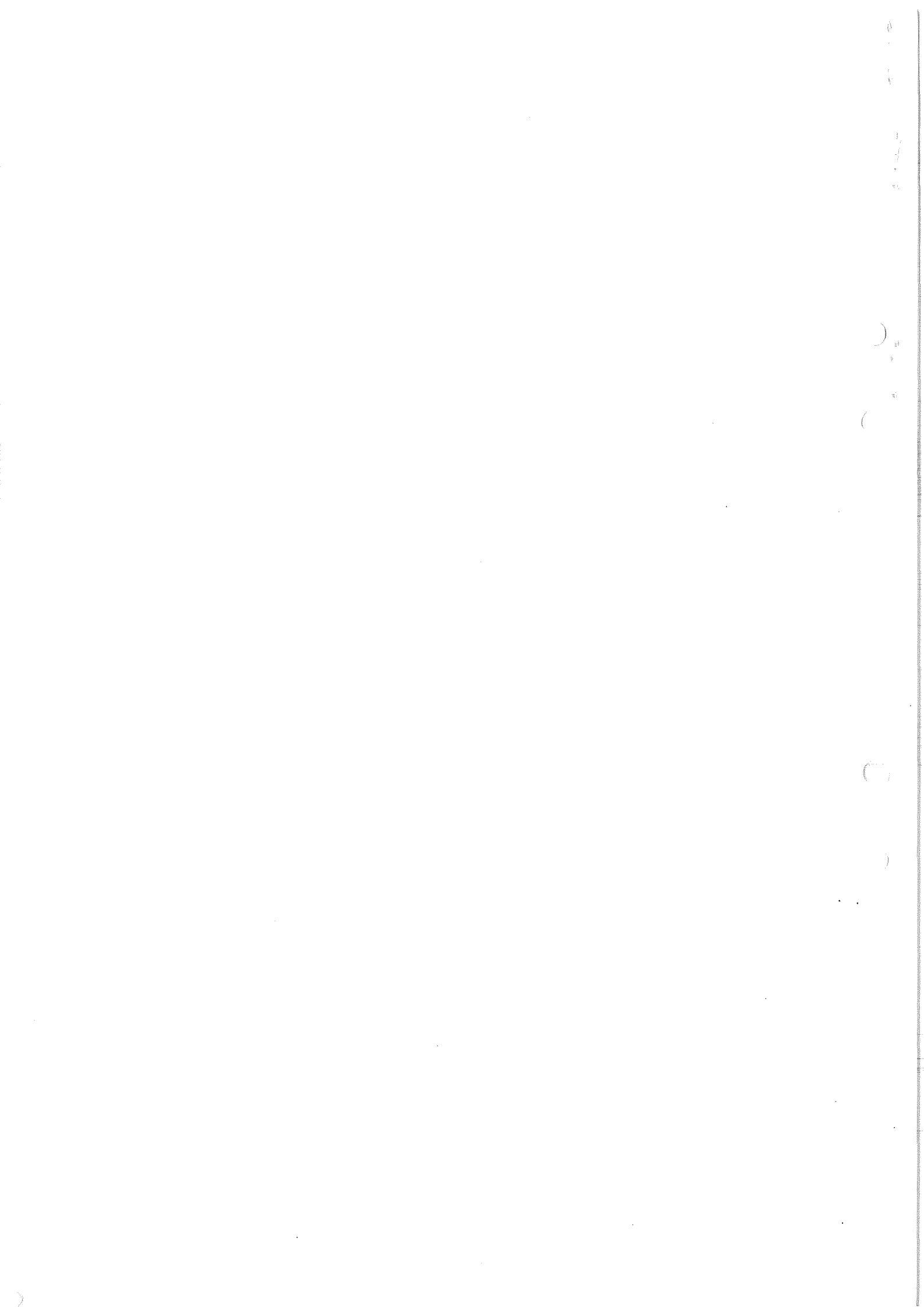
Artikel 31

Originaltexten till denna konvention skall deponeras hos det danska utrikesministeriet, som skall tillställa de övriga parterna bestyrkta kopior av texten.

Till bekräftelse härav de befullmäktigade ombuden undertecknat denna konvention.

Utfärdat i Köpenhamn den 15 juni 1992 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska, vilka texter alla har samma giltighet.

(Underskrifter)

Social- och hälsovårdsutskottets betänkande nr 11 om regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet

Riksdagen remitterade den 23 oktober 1992 regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Utskottet har med anledning av ärendet hört utrikessekreteraren Marja-Terttu Mäkiranta vid utrikesministeriet, regeringsrådet Tuulikki Haikarainen, regeringsrådet Mauno Lindroos, äldre regeringssekreteraren Katriina Alaviuhkola och överinspektören Matti Kari vid social- och hälsovårdsministeriet, yngre regeringssekreteraren Päivi Kairamo-Hella vid arbetsministeriet, projektchefen Maija Sakslin och juristen Anne Neimala vid folkpensionsanstalten, vice verkställande direktören Seppo Pietiläinen vid pensions-skyddscentralen, verkställande direktören Tapani Miittinen vid Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund och verksamhetsledaren Juhani Talonen vid Arbetslöshetskassornas Samorganisation.

Regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna den nya nordiska konventionen om social trygghet från juni 1992. Syftet med konventionen är att medborgarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige enligt principen om ömsesidighet skall tillförsäkras samma sociala förmåner i en fördragsslutande stat som i sitt eget land. Konventionen reglerar dessutom rätten till social trygghet för icke-nordiska medborgare bosatta i ett nordiskt land, då de flyttar från ett nordiskt land till ett annat.

Avsikten är att konventionen skall träda i kraft samtidigt som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Avtalet hänger samman med behovet av att samordna det nordiska sociala trygghetssystemet i och med EES-avtalet. Propositionen innefattar ett förslag om godkännande av de bestämmelser i konventionen som hör till lagstiftningens område.

Social- och hälsovårdsutskottet finner det motiverat att nordiska konventionen om social trygghet revideras i enlighet med EES-avtalet och finner det viktigt att de nordiska länderna så

snart som möjligt ingår en socialtjänstkonvention. Den nya konventionen rättar till bland annat de svårigheter som funnits med utbetalningen av pensioner till finländare som återvänt från Sverige.

I samband med behandlingen av regeringens proposition nr 227/1992 rd (ShUB 10) påpekade utskottet att det är viktigt att följa upp hur EES-reglerna om social trygghet samordnas med Finlands lagstiftning om social trygghet. Utskottets uttalanden i betänkande nr 10 bör också beaktas vid verkställigheten och tillämpningen av denna konvention. Likaså bör tillämpningen av nordiska konventionen om social trygghet följas upp.

För att förenkla utredningen av pensionskostnader närmast mellan Finland och Sverige föreslår utskottet en ny 2 § i lagen om godkännande av vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet. I paragrafen bemyndigas folkpensionsanstalten att ingå avtal med en pensionsanstalt i ett annat fördragsslutande land om att de ömsesidigt avstår från vissa regresskrav. Tillägget inverkar inte på pensionerna men minskar det administrativa arbetet. Förfarandet är av betydelse för Finland närmast vid utredningar som gäller Finland och Sverige.

På grundval av det ovan stående och med stöd av motiveringen i regeringens proposition finner social- och hälsovårdsutskottet förslaget behövt och ändamålsenligt. Utskottet föreslår därför värdsamt

att Riksdagen skall godkänna de bestämmelser som kräver riksdagens samtycke i den i Köpenhamn den 15 juni 1992 ingångna nordiska konventionen om social trygghet.

Med hänvisning till det ovan stående föreslår utskottet ytterligare värdsamt

att lagförslaget skall godkännas sålunda:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i nordiska konventionen om social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

(Såsom i regeringens proposition)

av pensioner i enlighet med artikel 27 i konventionen ömsesidigt avstår från regresskrav enligt artikel 21 från det konventionen träder i kraft tills den omräknade pensionen börjar utbetalas.

2 § (Ny)

Folkpensionsanstalten har rätt att med en pensionsanstalt i ett annat fördragsslutande land avtala om att pensionsanstalterna vid omräkning

3 och 4 §§

(Såsom 2 och 3 §§ i regeringens proposition)

Helsingfors den 27 maj 1993

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Skinnari, vice ordföranden Taina, medlemmarna Aja-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hurskainen, Kempainen, Kuittinen, Muttilai-

nen, Nordman, Perho-Santala, Puisto och Stenius-Kaukonen samt suppleanterna P. Lepänen och M. Pietikäinen.